

Històries naturals

La lliçó d'anatomia del doctor Nicolaes Tulp

Martí Domínguez

Aquest estiu he llegit *Sobre la bellesa* de l'escriptora anglesa Zadie Smith. Hi ha una divertida farsa sobre el món intel·lectual i acadèmic, especialment les baralles entre dos teòrics de l'art, especialistes en l'obra de Rembrandt. Per a un d'ells, l'amable i extravagant Howard Smith, *La lliçó d'anatomia del doctor Nicolaes Tulp* és l'obra més bella del pintor holandès, i una de les més importants de la història de l'art, cosa que fa que la seua primera classe sempre comence amb una acurada explicació d'aquest llenç. Howard explica als estudiants: "El metge alça la mà esquerra en clara i significativa imitació de la prèdica de Crist; el cavaller del fons mira l'espectador exigint admiració per la intrèpida humanitat del projecte, amb què s'acompleix l'exhortació *nosce te ipsum*, i amb els racionalistes apòstols reunits al voltant del cadàver, els rostres il·luminats per la sagrada llum de la ciència."

Zadie Smith es diverteix amb les excentricitats dels professors, perquè l'especialització els condueix a excessos, a una percepció del món totalment desarrelada de la realitat. Els estudiants els escolten bocabadats, com ara quan Howard explica: "Rembrandt és part del moviment europeu del segle dasset cap a... en fi, siga dit taquigràficament, cap a la invenció d'allò humà. I, sens dubte, el corol·lari de tot açò és la fal·làcia que nosaltres, com a éssers humans, som el centre de tot i que el nostre sentit estètic, d'alguna manera, fa de nosaltres el centre de tot."

"Analitzaren 5.300 balls, amb el següent resultat: les ballarines en període més fèrtil recolliren 335 dòlars de mitjana per cinc balls, mentre que en la fase luteal tan sols 260 dòlars i durant la menstruació 185"

Pensava en aquesta novel·la mentre llegia una notícia científica que perfectament podria servir per a una d'aquestes farses universitàries. Geoffrey Miller i els seus col·legues de la Universitat de Nou Mèxic, han realitzat un curiós experiment per avaluar si l'estre femení (és a dir, els senyals de fertilitat) s'havia perdut durant l'evolució humana. Per dur endavant la comprovació, examinaren durant dos mesos els cicles ovulatoris de divuit ballarines d'un club masculí i els confrontaren amb les propines rebudes (és a dir, les pagues pels serveis de ballar junt als clients). En total analitzaren 5.300 balls, amb el següent resultat: les ballarines en període més fèrtil recolliren 335 dòlars de mitjana per cinc balls, mentre que en la fase luteal tan sols 260 dòlars i durant la menstruació 185.

Tanmateix, les ballarines que empraven píndoles contraceptives no mostraren cap tipus de variació (no s'especifica quantes propines recolliren). I els autors conclouen, triomfalment: "Aquests resultats constitueixen la primera evidència directa de caire econòmic de l'existència i la importància de l'estre en les dones contemporànies." La investigació es publicarà ben aviat a la prestigiosa revista *Evolution and Human Behavior*, amb aquest títol: "Ovulatory cycle effects on tip earnings by lap dancers: economic evidence for human estrus?" ('Efectes del cicle ovulatori sobre el guany en les propines de les ballarines: una evidència econòmica de l'estre humà?').

Convidreu que el corol·lari de tot açò és les estranyes coses que estudien els homes per a arribar a aconseguir l'exhortació del *nosce te ipsum*. Potser Howard té raó, i aquell Rembrandt és l'inici de la invenció d'allò humà, o potser també l'equip de Miller ha descobert –i quantificat– la incidència biològica sobre la bellesa. Però tot plegat és molt caricaturesc, i per això Zadie Smith es pot permetre d'escriure sobre aquell professor especialista en Rembrandt: "Als seus alumnes els costava imaginar que tinguera una esposa, una família, que anara al bany, que s'enamorara." I quelcom semblant podríem dir d'aquests investigadors del departament de Psicologia de la Universitat de Nou Mèxic, recomptant propines i fent estadístiques sobre les evolucions menstruals de les ballarines. En fi, de vegades la sagrada llum de la ciència fa riure. Per dir-ho, és clar, molt taquigràficament.

